

Laatdienst 2 maart 2008

Kapelkerk, Laat 80 Alkmaar

serie: Groei in geloof

thema: Oogt en Bestemming

Voorganger: Jacqueline Breedr

Tekst: Deutronomium 34

Welkom

Goedemiddag.... Ik wens je vrede, gegroet ben jij. En wie je ook bent:
wees welkom hier!

Vandaag is het de vierde zondag in de Veertigdagentijd als voorbereiding op Pasen,
de derde viering in het drieluik GROEI EN GELOOF
voor Janny en Ben van Duynen de dag dat zij dankbaar hun 50 jarig huwelijks-jubileum gedenken,
en voor Geert en Marja de dag dat zij 25 jaar geleden in deze kerk in het huwelijk zijn getreden.

Prediker zegt: voor alles is een tijd.

Zo is er ook een tijd van zaaien en een tijd van oogsten.

Vandaag is het thema: "oogst en bestemming".

Maar: is het mogelijk om dit beeld toe te passen op ons geloof?

Wanneer kun je dan zeggen dat je bestemming is bereikt?

Het gedicht Ithaka, waar we zo direct naar gaan luisteren,

en ook het verhaal van Mozes, verwoorden iets van een vermoeden.

In ieder geval zoals wij het met elkaar in voorbereidingsgroep hebben ervaren.

Een vermoeden, geen vaststaand gegeven: zo is het!

Ons leven zou beslist aan rijkdom verliezen als we onze bestemming meenden te hebben bereikt

en er niet langer naar hoefden te zoeken!

Zo zal ook een relatie aan diepgang verliezen als beide partners

menen dat ze alles al van elkaar weten...

Mensen, we zijn op weg, wie weet waar naartoe.

Onderweg komen we af en toe samen,

om ervaringen uit te wisselen en elkaar te bemoedigen.

Moge het goed zijn, wat we hier delen:

Leeftocht, voor onderweg!

Ithaka – Kavafis

vertaling van Hans Warren en Mario Molegraaf

*Als je de tocht aanvaardt naar Ithaka,
wens dat de weg dan lang mag zijn,
vol wederwaardigheden, vol belevenissen.
De Kyklopen en de Laistrygonen,
de woedende Poseidon hoef je niet te vrezen,
zulke ontmoetingen zul je nooit hebben op je weg
wanneer je denken verheven blijft, verfijnd
de emotie die je hart en lijf beroert.
De Kyklopen en de Laistrygonen,
de woeste Poseidon zul je niet tegenkomen
wanneer je ze niet in je eigen geest meedraagt,
wanneer je geest hun geen gestalte voor je geeft.*

Wens dat de weg dan lang mag zijn.

*Dat er veel zomermorgens mogen komen
waarop je heel dankbaar, heel blij*

*onbekende havens zult binnenvaren;
dat je mag pleisteren in Fenicische handelssteden
om mooie dingen aan te schaffen
van parelmoer, koraal, barnsteen en ebbenhout,
en opwindende geurstoffen van alle soorten,
opwindende geurstoffen zoveel je krijgen kunt;
dat je talrijke steden in Egypte aan mag doen
om veel, heel veel van de geleerden op te steken.*

*Blijf wel altijd denken aan Ithaka.
Daar aan te komen is je doel.
Maar overhaast de reis in geen geval.
't Is beter dat die vele jaren duurt en
je pas als oude man bij het eiland afmeert,
rijk door wat je onderweg verwierf,
zonder verwachting dat Ithaka je rijkdom schenken zal.
Ithaka schonk je de mooie reis.
Bestond het niet, dan was je nooit vertrokken.
Maar méér heeft het je niet te bieden.*

*En vind je het armzalig, Ithaka bedroog je niet.
Zo wijs geworden, met zo veel ervaring
heb je al wel door waar Ithaka's voor staan.*

Overweging

Het lijkt heel logisch, zo'n drieluik met als eerste: "groei en ontdekking"
dan: "bloei en uitdaging" - en tenslotte: "oogst en bestemming"
Geloven als het ritme van de seizoenen; geloven als een weg met opeenvolgende stadia: kind,
volwassen, ouderdom. Zo'n groei-model wekt de suggestie dat je verschillende fasen zou kunnen
doorlopen om tot een soort "eindfase - oogst" te kunnen komen. Maar geldt dat ook in het
geloofsleven?

Natuurlijk is het zo, dat heeft de ontwikkelingspsychologie ons geleerd, dat wij van kind tot
volwassene allerlei ontwikkelingsfasen doormaken. En inderdaad heeft ons verstandelijk niveau
invloed op de manier waarop wij de wereld en onszelf waar-nemen. En dus ook op de manier
waarop wij gelovig in het leven staan.

Ook in de geloofsopvoeding is er de laatste 50 jaar veel veranderd.

We ontwikkelden ons vanuit een letterlijke interpretatie van de Schrift naar een meer symbolisch
verstaan. Onze geloofsvoorstellingen zijn dan ook niet statisch: iedere fase van het leven heeft
behoefte aan een passend godsbeeld. Maar daarmee is nog niet gezegd dat elkaar opvolgende
fasen ons geloof automatisch doet groeien.

En, wanneer zeg je nou: "ik heb mijn bestemming bereikt?"

Onze bestemming is niet maakbaar – met meetbare doelen en een stappenplan.

Op de weg van het geloof kunnen we ons immers niets toe-eigenen.

Bovendien: bestaat er wel zoiets als "de waarheid"? Eens en voor altijd vaststaand en geldig? Was
het niet een van onze grote kerkleraren die tegen het eind van zijn leven zei: "alles wat ik
geschreven heb, lijkt stro". Ook bij de grote mystici komen we deze paradox van de geestelijke
ontwikkeling tegen: hoe meer je vertrouwd raakt met God, hoe sterker je je ervan bewust wordt dat
H/Zij heel anders is: "hoe meer je weet, des te meer je beseft wat je niet weet". Kortom: het *groei-*
model wilden wij in de voorbereidingsgroep niet kritiekloos overnemen en toepassen op ons
geloven.

Tegelijkertijd zeggen we ook dat je wel kunt groeien: je leert van je levenservaringen.

Na periodes van onrust kan er meer rust en ruimte ontstaan. Je gaat bewuster leven.

Maar vaak zitten er ook nog oude stukjes in jezelf: emoties die zich bv aandienen als er iets
ernstigs gebeurt. Soms val je terug in vroegere patronen: "als God een goede vader is, hoe heeft

Hij mij dit dan kunnen aandoen". Of: "waarom doet God niets?"

Wie de *leegte* durft uithouden, zal gaandeweg ontdekken dat de Geest (met een hoofdletter) onze beelden en geloofsvoorstellingen steeds weer uitzuivert. Wat je voor waar had gehouden werkt plots niet meer. Je moet in be-weg-ing komen, op zoek gaan. In de loop van de tijd kan er wel een basis groeien waarop je steeds meer durft te vertrouwen. Voor de een is dat meer abstract, God als een Bron, voor de ander is dat God "als iemand die met je meeloopt" of kan God worden ervaren als een *gebeuren* tussen mensen.

Het begrip "bestemming" doet denken aan een reis. Zo wordt de geloofsweg dan ook vaak beschreven. Als een zoektocht, een "queeste", een pelgrimstocht.

Een verlangen trekt je aan. Het mooie van deze reis is dat je wel vordert, maar nooit aankomt. Of, als je aankomt, ergens, is dat niet bij wat je je had voorgesteld.

Pelgrims ervaren bijna altijd een anti-climax: wanneer zij eindelijk aankomen weten ze wat ze vermoedden: *de wég is het doel*. Deze houding, deze reis die het leven is, heeft de dichter van Ithaka prachtig verwoord. Hij wenst je toe dat de weg lang mag zijn, en dat je mooie ervaringen mag opdoen. Maar blijf wel altijd denken aan Ithaka. Bestond het niet, dan was je nooit vertrokken. Maar méér heeft het je niet te bieden.

We hebben een bestemming nodig om op weg te gaan, en een doel om onze kompas op te richten. Anders zouden we als een strootje in het water willoos overgeleverd zijn aan de stroom die ons meevoert.

Nu is het begrip richting en bestemming op abstract niveau wel te begrijpen. Concreet is dat veel moeilijker! Je leven bestaat uit toevalligheden, dingen die van buitenaf je pad kruisen. Je hebt keuzes gemaakt, soms zomaar, of omdat je toe was aan verandering. Het lijkt alsof er niet altijd een bewuste weg is die je aflegt. Maar soms zie je in de "terugblik" wel een rode draad. Misschien moeten we daarom wel zeggen dat "bestemming" niet hetzelfde is als een vooropgezet doel. Je bestemming is misschien veelmeer iets dat *gevonden* wordt. Dat gaandeweg je levensloop duidelijk wordt als datgene waartoe je bestemd bent, waartoe je geroepen bent, met jÓuw talenten, met jouw liefde. Jij, zoals je bent. Niets meer en niets minder. Dát te kunnen zien en aanvaarden, dat is misschien dan wel de oogst van die weg van "groei, bloei en snoei".

Zo is het verhaal van Mozes.

We hoorden het vertellen aan de hand van Deuteronomium.

Na een tocht van 40 lange jaren door de woestijn, staat Mozes op een berg, vlak voor de grens van het beloofde land, het doel van hun reis. Daar ziet hij het prachtige gebied, de weilanden, de rivier, de bomen en de velden.

"Dit is het land dat Ik Abraham, Isaak en Jakob aan hun nakomelingen heb beloofd. Ik laat het je nu zien", zegt de Eeuwige, "maar erheen oversteken zul je niet".

Nu zag Mozes waar hij zijn hele leven naar verlangd had. Hij had zijn mensen tot hier gebracht. Hij voelde dat hij zijn taak had volbracht. "Luister", zei hij, "het is nu zover dat jullie zonder mij kunnen. Daar ligt het land dat jullie beloofd is.

Zorg dat je het waard bent"

Uiteindelijk gaat het niet om het bereiken van het doel. De grootste daad is om te kunnen afzien van jezelf, in het besef dat de generaties die ná ons komen, zullen oogsten wat wij hebben gezaaid. Wat is een mooier doel dan wanneer een mens op het eind van zijn leven tot aanvaarding is gekomen en kan zeggen: "zo is het goed"...

Ondertussen zijn we onderweg. Naar Ithaka, zo u wilt.

En we delen brood en beker; mogen oogsten van wat Jezus heeft gezaaid: vruchten uit het land van belofte, sacramenten van hoop dat niets onmogelijk is bij onze God.... *Gij, Eeuwige, gloeiend van Liefde, die vrienden maakt voor het leven....*

roep ons weg uit nood en bitterheid en voer ons op de wegen van Uw vreugde, Uw bestemming tegemoet....moge het zo zijn..... (stilte)